

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
PEDRA CRUZA VILLALÓNA
przedstawiona w dniu 24 lutego 2015 r.¹

Sprawa C-506/13 P

**Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro AE
przeciwko**

Komisji Europejskiej

Odwołanie — Skarga o stwierdzenie nieważności — Akty podlegające zaskarżeniu — Sieci transeuropejskie — Umowa o współfinansowaniu przez Unię projektu „Ward in Hand” zawarta w ramach programu poświęconego badaniom naukowym w dziedzinie współpracy medycznej — Naruszenie zobowiązań umownych przez beneficjenta dofinansowania — Obowiązek zwrotu nienależnie pobranych zaliczek — Nota obciążeniowa — Akt niepodlegający zaskarżeniu — Akt nierozzerwalnie związany z kontekstem umownym — Niedopuszczalność skargi o stwierdzenie nieważności — Wzajemne żądanie zapłaty wniesione przez Komisję — Zasądzenie od beneficjenta zwrotu nienależnych kwot — Odsetki za zwłokę

1. W niniejszej sprawie Trybunał rozpoznaje odwołanie od wyroku Sądu Unii Europejskiej Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisja², którym to wyrokiem Sąd, po pierwsze, odrzucił jako niedopuszczalną wniesioną przez Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro³ skargę o stwierdzenie nieważności noty obciążeniowej wystawionej przez Komisję Europejską zawierającej żądanie zwrotu przez Lito Maieftiko kwot, które zdaniem Komisji zostały jej nienależnie wypłacone w ramach umowy dotyczącej badań naukowych, a po drugie, uwzględnił w całości wzajemne żądanie zapłaty, z którym wystąpiła Komisja w celu uzyskania zwrotu spornych kwot wraz z odsetkami za zwłokę.

2. Sąd uznał w tym przypadku, że sporna nota obciążeniowa była nierozzerwalnie związana z kontekstem umownym, w którym została wystawiona, i z tego względu nie była aktem podlegającym zaskarżeniu na podstawie art. 263 TFUE.

3. Trybunał ma więc za zadanie wypowiedzieć się w pierwszej kolejności w przedmiocie względnie utrwalonego orzecznictwa Sądu, której nie miał okazji jeszcze nigdy badać, zgodnie z którą jednostronne akty wydawane przez instytucje w ramach wykonywania umów zawartych z osobami fizycznymi lub prawnymi, takie jak sporna nota obciążeniowa, z uwagi na to, że są one nierozzerwalnie związane z ich kontekstem umownym, mimo że stanowią one tytuł egzekucyjny w rozumieniu art. 299 TFUE, nie podlegają zaskarżeniu skargą o stwierdzenie nieważności przewidzianą w art. 263 TFUE, lecz mogą być wzruszone w drodze powództwa przewidzianego w art. 272 TFUE. W konsekwencji Trybunał będzie miał za zadanie odpowiedzieć na zasadnicze pytanie sformułowane przez wnoszącą odwołanie w zarzucie pierwszym, czy należy zaakceptować to orzecznictwo, przełamać je, czy też zrelatywizować.

1 — Język oryginału: francuski.

2 — T-552/11, EU:T:2013:349 (zwany dalej „zaskarżonym wyrokiem”).

3 — Zwaną dalej „Lito Maieftiko”.

4. Chodzi innymi słowy o rozstrzygnięcie, czy zgodnie z prawem Unii ochrona sądowa przysługująca osobom fizycznym lub prawnym zawierającym umowy z instytucjami, organami i jednostkami organizacyjnymi Unii Europejskiej w odniesieniu do wydawanych przez nie w ramach wykonywania tych umów jednostronnych aktów może być realizowana w trybie sądowego postępowania o stwierdzenie nieważności, a jeżeli tak, to pod jakimi warunkami, czy też przeciwnie, należy uznać, że w ramach systematyki środków prawnych ustanowionej traktatem FUE istnieje wyraźny podział na obszar sporów wynikających z umów i obszar sporów rozstrzyganych w ramach postępowania o stwierdzenie nieważności, co świadczyłoby o istnieniu instytucji nazywanej w niektórych krajowych porządkach prawnych zarzutem skargi równoległej⁴.

5. W zależności od odpowiedzi, jakiej Trybunał udzieli na to zasadnicze pytanie, jego zadaniem będzie także analiza dziewięciu pozostałych zarzutów podniesionych przez wnoszącą odwołanie, a także kwestii, czy Sąd w niniejszej sprawie słusznie uwzględnił żądanie zwrotu kwot, które miały zostać nienależnie wypłacone, wraz z odsetkami za zwłokę.

I – Okoliczności powstania sporu

6. Jak wynika z pkt 1–8 zaskarżonego wyroku oraz z uwag pisemnych przedstawionych przez strony, Lito Maieftiko jest szpitalem położniczym należącym do konsorcjum, które w ramach programu e-TEN, wpisującego się w politykę sieci transeuropejskich, zawarło z Komisją w dniu 12 maja 2004 r. umowę C510743 w sprawie projektu „Ward In Hand” (WIH)⁵, będącego programem poświęconym badaniom naukowym w dziedzinie współpracy medycznej.

7. Artykuł 19 warunków ogólnych, znajdujących się w załączniku II do wspomnianej umowy⁶, przewidywał:

„1. Jeżeli jakakolwiek kwota zostanie wypłacona uczestnikowi bezpodstawnie lub jeżeli zgodnie z postanowieniami umowy uzasadniony jest zwrot tej kwoty, beneficjent obowiązany jest zwrócić Komisji taką kwotę w terminie i na zasadach określonych przez Komisję.

2. W przypadku gdy beneficjent nie dokona zapłaty w terminie wyznaczonym przez Komisję, należne będą odsetki w wysokości wskazanej w art. [3 ust. 6 warunków ogólnych]. Odsetki za zwłokę należą się za okres od dnia następującego po wyznaczonym terminie płatności do końca dnia, w którym Komisja otrzyma całość należnej kwoty.

Płatności częściowe będą w pierwszej kolejności zaliczane na poczet kosztów i odsetek za zwłokę, a następnie na poczet kwoty głównej”.

8. W ramach realizacji tego projektu, która rozpoczęła się w dniu 1 maja 2004 r., a zakończyła w dniu 31 stycznia 2006 r., Lito Maieftiko otrzymała dofinansowanie z Unii Europejskiej na łączną kwotę 99 349,50 EUR.

9. Pismem z dnia 29 kwietnia 2009 r. Komisja poinformowała Lito Maieftiko, że zostanie u niej przeprowadzony audyt finansowy dotyczący jej udziału w projekcie WIH oraz że powinna ona przedstawić listy obecności pracowników zatrudnionych w ramach tego projektu, potwierdzające przepracowane godziny, których dotyczył jej wniosek o zwrot. W trakcie tego audytu, przeprowadzonego w dniach 4–6 sierpnia 2009 r., Lito Maieftiko nie była w stanie przedstawić tych list obecności.

4 — Zobacz w szczególności we francuskim prawie administracyjnym P. Wachsmann, „La recevabilité du recours pour excès de pouvoir à l'encontre des contrats – Pour le centenaire de l'arrêt Martin”, *Revue française de droit administratif*, nr 1 (2006), s. 24.

5 — Zwany dalej „projektem WIH”.

6 — Zwanych dalej „warunkami ogólnymi”.

10. Pismem z dnia 20 października 2009 r. Komisja przesłała wnoszącej odwołanie projekt raportu z audytu zawierający wzmiankę o braku wspomnianych list obecności oraz zwróciła się do niej o przedstawienie uwag.

11. W przesłanych pocztą elektroniczną wiadomościach z dnia 13 i 16 listopada 2009 r. wnosząca odwołanie przedstawiła swoje uwagi odnośnie do projektu raportu z audytu oraz przekazała listy obecności dotyczące prac wykonanych w ramach projektu.

12. Pismem z dnia 23 grudnia 2009 r. Komisja przekazała wnoszącej odwołanie końcowy raport z audytu, podtrzymując wnioski zawarte w projekcie raportu.

13. W dniu 25 października 2010 r. Komisja wystosowała do wnoszącej odwołanie pismo uprzedzające o wszczęciu procedury odzyskania kwoty 93 778,90 EUR.

14. Uwzględniając uwagi sformułowane przez wnoszącą odwołanie, pismem z dnia 24 maja 2011 r. Komisja obniżyła kwotę podlegającą zwrotowi do 83 001,09 EUR. Pismem z dnia 17 czerwca 2011 r. wnosząca odwołanie przedstawiła swoje uwagi w tym względzie.

15. W dniu 16 września 2011 r. Komisja przesłała wnoszącej odwołanie notę obciążeniową wystawioną w dniu 9 września 2011 r.⁷, wzywając wnoszącą odwołanie do zwrotu kwoty 83 001,09 EUR w terminie do dnia 24 października 2011 r.

16. W rubryce „zasady płatności” spornej noty obciążeniowej znajdowała się następująca informacja:

„Zasady płatności:

1. Ponoszą Państwo całość kosztów bankowych, chyba że ma do Państwa zastosowanie dyrektywa 2007/64/WE w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego;
2. Komisja zastrzega sobie prawo do dokonywania, po uprzednim powiadomieniu, potrąceń przysługujących jej pewnych, wyrażonych w kwocie pieniężnej i wymagalnych, wierzytelności wzajemnych.
3. Jeżeli rachunek Komisji nie zostanie uznany w terminie płatności, w stosunku do wierzytelności, która została poświadczona przez Unię Europejską naliczane będą odsetki w wysokości równej stopie procentowej stosowanej przez Europejski Bank Centralny do podstawowych operacji refinansujących publikowanej w [*Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*] serii C, na pierwszy dzień miesiąca, w którym upłynął termin płatności [październik 2011 + 3,5%].
4. Jeżeli rachunek Komisji nie zostanie uznany w terminie płatności, Komisja będzie uprawniona do:
 - zrealizowania jakiegokolwiek gwarancji finansowej udzielonej na pierwsze żądanie;
 - przystąpienia do egzekucji wierzytelności na podstawie art. [299 TFUE];
 - zgłoszenia braku zapłaty do bazy danych, do której mają dostęp administratorzy wspólnotowego budżetu, do czasu otrzymania całkowitej zapłaty;
 - opublikowania nazwiska dłużnika, który wyrokiem sądu został zobowiązany do zapłaty”.

7 — Zwaną dalej „sporną notą obciążeniową”.

17. Pismem z dnia 3 listopada 2011 r. Komisja przypomniła wnoszącej odwołanie o wierzytelności, podkreślając, że naliczane są od niej odsetki w wysokości 5% rocznie, tj. 11,37 EUR za każdy dzień zwłoki, tak że na dzień 18 listopada 2011 r. kwota naliczonych odsetek wynosiła 284,25 EUR.

II – Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

18. Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 24 października 2011 r. wnosząca odwołanie wniosła skargę mającą na celu stwierdzenie nieważności spornej noty obciążeniowej.

19. Odrębnym pismem wniesionym w tym samym dniu Lito Maieftiko wniosła również o zawieszenie wykonania spornej noty obciążeniowej. Wniosek ten został odrzucony postanowieniem Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisja⁸.

20. Zaskarżonym wyrokiem Sąd w pierwszej kolejności odrzucił wniesioną przez Lito Maieftiko skargę o stwierdzenie nieważności jako niedopuszczalną (pkt 19–31 zaskarżonego wyroku), orzekając, że co do zasady, zgodnie z linią przyjętą w poprzednim postanowieniu wydanym w sprawie Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisja⁹, sporna nota obciążeniowa, wystawiona w ramach łączącej ją z Komisją umowy, nie figuruje wśród aktów zaskarżalnych przed sądami Unii w trybie skargi o stwierdzenie nieważności na podstawie art. 263 TFUE.

21. Sąd zbadał następnie wzajemne żądanie zapłaty wniesione przez Komisję na podstawie art. 272 TFUE, w którym Komisja domagała się nakazania skarżącej w pierwszej instancji zapłaty kwoty 83 944,80 EUR, na którą składało się 83 001,09 EUR tytułem długu głównego i 943,71 EUR tytułem odsetek za zwłokę według stanu na dzień 15 stycznia 2012 r.

22. Sąd, po zbadaniu dopuszczalności wzajemnego żądania zapłaty oraz swojej właściwości w zakresie jego rozpoznania (pkt 35–41), uwzględnił to żądanie (pkt 42–81). W konsekwencji Sąd nakazał Lito Maieftiko zapłatę Komisji kwoty 83 001,09 EUR tytułem długu głównego i 11,37 EUR dziennie tytułem odsetek za zwłokę liczonych od dnia 25 października 2011 r. do dnia zapłaty długu głównego. Sąd obciążył również Lito Maieftiko kosztami postępowania w całości, w tym kosztami postępowania w przedmiocie środka tymczasowego.

23. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku będzie przytaczane w miarę potrzeb, w ramach badania poszczególnych zarzutów odwołania.

III – Postępowanie przed Trybunałem i żądania stron

24. Niniejsze odwołanie zostało wniesione pismem złożonym w sekretariacie Trybunału w dniu 11 września 2013 r.

25. Osobnym pismem złożonym w sekretariacie Trybunału w dniu 23 września 2013 r. wnosząca odwołanie złożyła wniosek o zastosowanie środka tymczasowego na podstawie art. 278 i art. 279 TFUE, polegającego na zawieszeniu wykonania zaskarżonego wyroku.

26. Postanowieniem Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisja¹⁰ wniosek o zastosowanie środka tymczasowego został odrzucony.

8 — T-552/11 R, EU:T:2011:749.

9 — T-353/10, EU:T:2011:589.

10 — C-506/13 P-R, EU:C:2013:882.

27. Wnosząca odwołanie wnosi do Trybunału o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku;
- rozpoznanie sprawy co do istoty lub w przeciwnym razie skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd;
- oddalenie w całości wzajemnego żądania zapłaty wniesionego przez Komisję;
- stwierdzenie nieważności spornej noty obciążeniowej; oraz
- obciążenie Komisji kosztami postępowania.

28. Komisja wnosi do Sądu o:

- oddalenie odwołania;
- uwzględnienie w całości wniesionego przez nią wzajemnego żądania zapłaty;
- oddalenie skargi o stwierdzenie nieważności spornej noty obciążeniowej oraz
- obciążenie wnoszącej odwołanie całością kosztów postępowania przed Trybunałem oraz kosztów postępowania w przedmiocie środka tymczasowego.

IV – Uwagi wstępne

29. Niniejsze odwołanie ma charakter złożony, który wynika z tego, że Sąd zaskarżonym wyrokiem w ramach jednego orzeczenia rozpatrzył po pierwsze – jako sąd właściwy w sprawach dotyczących stwierdzenia nieważności – skargę o stwierdzenie nieważności wniesioną na podstawie art. 263 TFUE, uznając tę skargę za niedopuszczalną, a po drugie – jako sąd właściwy w sprawach sporów wynikających z umów – wzajemne żądanie zapłaty wniesione przez Komisję na podstawie art. 272 TFUE, w którym Komisja domagała się zwrotu przez skarżącą kwot zdaniem Komisji nienależnie jej wypłaconych, uznając to żądanie za dopuszczalne i uwzględniając je co do istoty.

30. Należy bowiem podkreślić, że Sąd, nie wypowiadając się jednoznacznie w tym względzie oraz wbrew swojemu własnemu orzecznictwu¹¹, nie uwzględnił przedstawionego w replice żądania skarżącej w pierwszej instancji¹² mającego na celu przekształcenie jej skargi o stwierdzenie nieważności w skargę wynikającą z umowy.

11 — Zobacz w szczególności wyrok *Lecureur/Komisja*, T-26/00, EU:T:2001:222, pkt 38; postanowienia: *Musée Grévin/Komisja*, T-314/03 i T-378/03, EU:T:2004:139, pkt 88; *Helm Düngemittel/Komisja*, T-265/03, EU:T:2005:213, pkt 54–57; wyrok *CEVA/Komisja*, T-428/07 i T-455/07, EU:T:2010:240, pkt 57–64; postanowienia: *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirurgiko Kentro/Komisja*, EU:T:2011:589, pkt 34, 35; *Technion i Technion Research & Development Foundation/Komisja*, EU:T:2012:303, pkt 58, 59; *Technion i Technion Research & Development Foundation/Komisja*, T-657/11, EU:T:2012:411, pkt 54–60; wyroki: *GRP Security/Trybunał Obrachunkowy*, T-87/11, EU:T:2013:161, pkt 31–38 ; a także *Technische Universität Dresden/Komisja*, T-29/11, EU:T:2014:912, pkt 42–44. Jeżeli chodzi o odmowę przekształcenia skargi wynikającej z umowy w skargę o stwierdzenie nieważności z uwagi na prekluzję, zob. wyrok *Helkon Media/Komisja*, T-122/06, EU:T:2008:418, pkt 54.

12 — Zobacz pkt 84 wspomnianej repliki.

31. Sąd uznał się jednak za właściwy do rozpoznania wzajemnego żądania zapłaty wniesionego przez Komisję¹³, uzasadniając to przede wszystkim względami ekonomii procesowej oraz pierwszeństwem przysługującym sądowi, do którego wniesiono sprawę w pierwszej kolejności¹⁴, odsyłając w tym względzie do postanowienia Komisja/IAMA Consulting¹⁵.

32. Ten dość niezwykły sposób postępowania¹⁶, któremu skarżąca w pierwszej instancji bezskutecznie próbowała się przeciwstawić w replice złożonej w postępowaniu przed Sądem, nie jest jednakże kwestionowany w ramach niniejszego odwołania.

33. Wynika z tego, że zarzuty i argumenty powoływane w odwołaniu przez wnoszącą odwołanie są skierowane jednocześnie przeciwko tej części wyroku, która dotyczy odrzucenia jako niedopuszczalnej jej skargi o stwierdzenie nieważności, oraz przeciwko tej jego części, która dotyczy uwzględnienia wzajemnego żądania zapłaty. Jednakże o ile pierwszy zarzut dotyczy jednoznacznie i wyłącznie wyroku Sądu w zakresie, w jakim odrzucono w nim jako niedopuszczalną wniesioną przez wnoszącą odwołanie skargę o stwierdzenie nieważności, to pozostałe zarzuty są znacznie mniej jasne. Mimo że zarzuty te mają na celu przede wszystkim zakwestionowanie dokonanej przez Sąd oceny co do istoty wzajemnego żądania zapłaty wniesionego przez Komisję, to niektóre z nich dotyczą w istocie odrzucenia jako niedopuszczalnej skargi o stwierdzenie nieważności i jego skutków, co utrudnia ocenę niniejszego odwołania.

34. Okoliczności te skłaniają mnie do przeanalizowania wszystkich zarzutów odwołania, chociaż uważam, że gdyby Trybunał miał orzec zgodnie z moją propozycją, iż należy uwzględnić pierwszy zarzut odwołania oraz że wyrok Sądu należy uchylić, podlegałby on uchyleniu w całości, a zatem zgodnie z logiką orzekanie co do pozostałych zarzutów stałoby się bezprzedmiotowe.

V – W przedmiocie oceny dopuszczalności skargi o stwierdzenie nieważności

A – W przedmiocie kwalifikacji spornej noty obciążeniowej (zarzut pierwszy)

1. Streszczenie wyroku Sądu

35. Sąd w pierwszej kolejności podkreślił, że zwrócił się do skarżącej w pierwszej instancji o przedstawienie jej stanowiska w kwestii, czy istnieją szczególne okoliczności, które uzasadniałyby dokonanie przez Sąd innej oceny wniesionej przez nią skargi niż ocena jej poprzedniej skargi o stwierdzenie nieważności wniesionej w sprawie mającej podobny przedmiot, która to skarga została uznana za niedopuszczalną postanowieniem Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisja¹⁷.

36. Odsyłając do wspomnianego postanowienia, Sąd przypomniał następnie swoje orzecznictwo, zgodnie z którym sądy Unii, na podstawie art. 263 TFUE, kontrolują zgodność z prawem wydanych przez instytucje aktów zmierzających do wywołania skutków prawnych wobec podmiotów trzecich poprzez istotną zmianę ich sytuacji prawnej¹⁸. Sąd wyjaśnił, po pierwsze, że kompetencja ta dotyczy

13 — Punkt 40 zaskarżonego wyroku.

14 — Zobacz pkt 39 zaskarżonego wyroku.

15 — C-517/03, EU:C:2004:326, pkt 17.

16 — Wzajemne żądanie zapłaty wnoszone w ramach sporu wynikającego z umowy nie jest z pewnością czymś nieznanym w prawie Unii, ponieważ Trybunał wyraźnie je dopuszcza; zob. wyroki: Komisja/Zoubek, 426/85, EU:C:1986:501, pkt 12; IDE/Komisja, C-114/94, EU:C:1997:68, pkt 82, 83. Nie znalazłem natomiast żadnej sprawy, w której tak jak w niniejszym sporze wzajemne żądanie zapłaty wniesione w ramach skargi o stwierdzenie nieważności zostałyby rozpoznane i uwzględnione, podczas gdy skarga o stwierdzenie nieważności, z którą jest ono związane, została uznana za niedopuszczalną.

17 — EU:T:2011:589.

18 — Punkt 21 zaskarżonego wyroku.

wyłącznie aktów wymienionych w art. 288 TFUE, które wspomniane instytucje wydają zgodnie z warunkami określonymi w traktacie FUE w ramach wykonywania prerogatyw władzy publicznej¹⁹. Po drugie, Sąd stwierdził, że wydane przez instytucje akty, które wpisują się w zakres umowy, z którą są nierozzerwalnie związane, ze względu na swój charakter nie znajdują się pośród aktów wymienionych w art. 288 TFUE, których stwierdzenia nieważności można żądać na podstawie art. 263 TFUE²⁰.

37. Sąd wywnioskował z tego, że wniesienie do sądu Unii skargi dotyczącej spornej noty obciążeniowej na podstawie art. 263 TFUE byłoby dopuszczalne wyłącznie w przypadku, gdyby sporna nota obciążeniowa zmierzała do wywołania wiążących skutków prawnych wykraczających poza te, które wynikają z umowy, i związanych z wykonywaniem przez Komisję występującą w charakterze organu administracyjnego prerogatyw władzy publicznej²¹.

38. W pierwszej kolejności Sąd stwierdził, że sporna nota obciążeniowa wpisuje się w ramy umowy wiążącej Komisję ze skarżącą w pierwszej instancji, bowiem jej przedmiotem jest odzyskanie wiarygodności, która ma swoją podstawę w postanowieniach tej umowy²².

39. Następnie Sąd orzekł, że wbrew temu, co twierdzi skarżąca w pierwszej instancji, sporna nota obciążeniowa jest nierozzerwalnie związana z kontekstem umownym, w który się wpisuje, ponieważ żaden dowód nie przemawia za tym, że Komisja działała w ramach wykonywania prerogatyw władzy publicznej²³.

40. Sąd stwierdził wreszcie, że informacje zawarte w spornej notce obciążeniowej w rubryce „zasady płatności”, mimo ich niejasnego charakteru, nie mogły prowadzić do zakwalifikowania spornej noty obciążeniowej jako „aktu ostatecznego”²⁴.

2. Argumentacja stron

41. Wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że dopuścił się naruszenia prawa, uznając w pkt 28–31 zaskarżonego wyroku, że sporna nota obciążeniowa nie stanowi tytułu egzekucyjnego, a w konsekwencji nie może być przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności na podstawie art. 263 TFUE. Wnosząca odwołanie twierdzi, że wspomniana nota obciążeniowa dokładnie odpowiada tytułowi egzekucyjnemu, który Komisja uprawniona jest wystawić na podstawie art. 19 ust. 5 warunków ogólnych.

42. Egzekucyjny charakter powyższej noty obciążeniowej znajduje potwierdzenie w tym, że po pierwsze, nota ta określa jednostronnie termin płatności żądanej kwoty, od upływu którego naliczane są odsetki za zwłokę, a po drugie, powołuje się wyraźnie na przysługujące Komisji uprawnienie do skorzystania z procedury przewidzianej w art. 299 TFUE.

43. Komisja w pierwszej kolejności podnosi, że pierwszy zarzut należy odrzucić jako niedopuszczalny, ponieważ ma on na celu doprowadzenie do kontroli wyroku, który zapadł w pierwszej instancji. Komisja twierdzi, zarzut ten jest w każdym wypadku bezzasadny oraz że Sąd orzekł prawidłowo i zgodnie z zasadą powagi rzeczy osądzonej w rozumieniu utrwalonego orzecznictwa²⁵, iż sporna nota obciążeniowa nie jest tytułem egzekucyjnym, lecz jedynie zwykłym aktem przygotowawczym

19 — Punkt 22 zaskarżonego wyroku.

20 — Punkt 23 zaskarżonego wyroku.

21 — Punkt 24 zaskarżonego wyroku.

22 — Punkty 25 i 26 zaskarżonego wyroku.

23 — Punkt 28 zaskarżonego wyroku.

24 — Punkt 29 zaskarżonego wyroku.

25 — Komisja powołuje się na ww. postanowienie Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisja, EU:T:2011:589.

o charakterze informacyjnym, wystawionym w ramach sporu powstałego na gruncie o charakterze wyłącznie umownym. Komisja dodaje, że sporna nota obciążeniowa nie jest wyrazem wykonywania prerogatyw władzy publicznej, a zatem nie można rozpatrywać jej w oderwaniu od kontekstu umownego, w który się ona wpisuje²⁶.

44. Komisja podkreśla ponadto, że okoliczność, iż sporna nota obciążeniowa określała zasady płatności oraz wysokość odsetek za zwłokę, nie może podważyć kwalifikacji noty jako aktu „niebędącego tytułem egzekucyjnym”.

3. Ocena

a) W przedmiocie dopuszczalności zarzutu

45. Należy w pierwszej kolejności zauważyć, że wbrew temu, co twierdzi Komisja, pierwszy zarzut wnoszącej odwołanie nie może być uznany za niedopuszczalny. Komisja uważa bowiem co do zasady, że wnosząca odwołanie domaga się w istocie kontroli wyroku Sądu. Tymczasem wnosząca odwołanie żąda, aby Trybunał stwierdził, że Sąd dopuścił się naruszenia prawa, orzekając, że sporna nota obciążeniowa nie figuruje wśród aktów, których stwierdzenia nieważności można żądać przed sądami Unii na podstawie art. 263 TFUE. Otóż dokonanie tego rodzaju oceny wchodzi w zakres kwalifikacji prawnej okoliczności faktycznych, która podlega kontroli Trybunału w ramach postępowania odwoławczego²⁷.

b) W przedmiocie zasadności zarzutu

46. Przypomnę, że Sąd w pierwszej części zaskarżonego wyroku odrzucił jako niedopuszczalną wniesioną przez skarżącą w pierwszej instancji skargę o stwierdzenie nieważności na tej podstawie, że sporna nota obciążeniowa nie jest wymieniona wśród aktów, których stwierdzenia nieważności można żądać przed sądami Unii na podstawie art. 263 TFUE²⁸.

47. Wyjaśnię od razu, że moim zdaniem wniosek ten jest obarczony błędem co do prawa.

48. Wymaga podkreślenia, że zaskarżony wyrok wpisuje się w linię orzeczniczą zapoczątkowaną dawno przez Sąd²⁹ i od tamtej pory regularnie stosowaną³⁰, chociaż czasami w oparciu o odmienne uzasadnienie³¹, w przypadkach skarg o stwierdzenie nieważności kierowanych przeciwko aktom wydawanym przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii w kontekście umownym takim jak ten w niniejszej sprawie, a w szczególności przeciwko notom obciążeniowym wystawianym przez

26 — Wyrok Geotronics/Komisja, C-395/95 P, EU:C:1997:210.

27 — Zobacz w szczególności postanowienie An Taisce i WWF UK/Komisja, C-325/94 P, EU:C:1996:293, pkt 30; a także wyrok Parlament/Ripa di Meana i in., C-470/00 P, EU:C:2004:241, pkt 41.

28 — Punkt 30 zaskarżonego wyroku.

29 — Postanowienie Musée Grévin/Komisja, T-314/03 i T-378/03, EU:T:2004:139, pkt 61–89.

30 — Jeżeli chodzi o orzeczenia, na podstawie których skargi o stwierdzenie nieważności dotyczące not obciążeniowych zostały odrzucone jako niedopuszczalne w oparciu o identyczne lub bardzo zbliżone uzasadnienie, zob. postanowienie Austrian Relief Program/Komisja, T-235/06, EU:T:2008:411, pkt 34–38; wyroki: ArchiMEDES/Komisja, T-396/05 i T-397/05, EU:T:2009:184, pkt 53–58; CEVA/Komisja, T-428/07 i T-455/07, EU:T:2010:240, pkt 51–55; postanowienia: Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro/Komisja, EU:T:2011:589, pkt 22–32; Groupement Adriano, Jaime Ribeiro, Conduril/Komisja T-335/09, EU:T:2011:614, pkt 22–36; a także Technion i Technion Research & Development Foundation/Komisja, T-546/11, EU:T:2012:303, pkt 30–55.

31 — Jeżeli chodzi o orzeczenia, na podstawie których skargi o stwierdzenie nieważności dotyczące not obciążeniowych zostały odrzucone jako niedopuszczalne, lecz w oparciu o uzasadnienie odmienne od przyjętego wcześniej, zob. postanowienie Imelios/Komisja, T-97/07, EU:T:2008:105, pkt 23–30; wyrok Cestas/Komisja, T-260/04, EU:T:2008:115, pkt 67–77; postanowienia: CPEM/Komisja, T-106/08, EU:T:2009:228, pkt 25–37; Alisei/Komisja, T-481/08, EU:T:2010:32, pkt 72; IEM/Komisja, T-435/10, EU:T:2011:410, pkt 26, 30, 31; wyrok CEVA/Komisja, T-285/09, EU:T:2011:479, pkt 45–48; a także EMA/Komisja, T-116/11, EU:T:2013:634, pkt 72–75; postanowienie Węgry/Komisja, T-37/11, EU:T:2012:310, pkt 35–43.

Komisję w celu odzyskania nienależnie zapłaconych kontrahentom kwot w ramach programów pomocowych lub dofinansowania³². We wszystkich tych orzeczeniach³³ Sąd twierdzi w ogólności, że noty obciążeniowe są nierozdzielnie związane z kontekstem umownym, w ramach którego zostały wystawione, a więc nie podlegają one zaskarżeniu w trybie skargi o stwierdzenie nieważności.

49. Jednakże Trybunał nie miał jeszcze nigdy sposobności, aby zbadać powyższe orzecznictwo i jego główne założenia, która to okoliczność stanowi wystarczające uzasadnienie, aby przeanalizować je szczegółowo i zająć stanowisko, zwłaszcza odnośnie do rozumowania i kryteriów, w oparciu o które Sąd orzekał, że akty posiadające cechy i treść takie jak sporna nota obciążeniowa nie podlegają zaskarżeniu na podstawie art. 263 TFUE.

50. Wystawiając sporną notę obciążeniową, Komisja zażądała od wnoszącej odwołanie zwrotu kwot, które zdaniem Komisji zostały wnoszącej odwołanie nienależnie wypłacone w ramach projektu WIH, oraz wyznaczyła termin, od którego rozpoczęto naliczanie odsetek od tych kwot. Nota miała ponadto cechy tytułu egzekucyjnego, ponieważ przewidywała przeprowadzenie egzekucji na podstawie art. 299 TFUE³⁴. To właśnie na te okoliczności powołała się wnosząca odwołanie, aby wykazać, że sporna nota obciążeniowa jest aktem podlegającym zaskarżeniu.

51. Należy w tym względzie przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału skarga o stwierdzenie nieważności powinna przysługiwać przeciwko wszystkim aktom wydanym przez instytucje, niezależnie od ich charakteru lub formy, zmierzającym do wywołania skutków prawnych³⁵, w szczególności wiążących skutków prawnych, które mogą naruszać interesy skarżących poprzez istotną zmianę ich sytuacji prawnej³⁶.

52. Zatem aby określić, czy dany akt wchodzi w zakres stosowania postanowień art. 263 TFUE, należy wziąć pod uwagę jego istotę, a więc w pewnym sensie jego potencjał. Natomiast charakter, forma, podstawy prawne aktu, tryb czy kontekst, w jakim został przyjęty, są co do zasady bez znaczenia, jeżeli chodzi o możliwość zaskarżenia tego aktu w drodze skargi o stwierdzenie nieważności³⁷.

53. Należy w tym względzie podkreślić, że takie niezmiennie stanowisko Trybunału wynika z potrzeby zapewnienia jednostkom skutecznej ochrony sądowej w przypadku aktów przyjmowanych przez instytucje³⁸, a poddanie takich aktów kontroli sądowej leży u samych podstaw Unii prawa³⁹.

54. Otóż Sąd uznał, że sporna nota obciążeniowa jest aktem niepodlegającym zaskarżeniu nie na podstawie analizy jej istoty, to znaczy skutków, jakie miała wywołać, lecz wyłącznie na podstawie analizy jej przedmiotu⁴⁰, kontekstu, w jakim została wystawiona oraz treści postanowienia umowy, w wykonaniu lub na podstawie którego została wydana⁴¹.

32 — Jeżeli chodzi o przykłady tego orzecznictwa w okresie po wydaniu zaskarżonego wyroku, zob. postanowienie *Evropaiki Dynamiki/Komisja*, T-554/11, EU:T:2013:548, pkt 30–41; wyroki: *EMA/Komisja*, T-116/11, EU:T:2013:634, pkt 71–75; a także *Technische Universität Dresden/Komisja* T-29/11, EU:T:2014:912, pkt 29–35.

33 — Jeżeli chodzi o odmienne orzeczenie, zob. wyrok *Applied Microengineering/Komisja*, T-387/09, EU:T:2012:501, pkt 36–52. Zdarzyło się także, że Sąd oddalił skargę co do istoty, nie badając jej dopuszczalności, w myśl orzeczenia *Boehringer* (wyrok *Rada/Boehringer*, C-23/00 P, EU:C:2002:118, pkt 51, 52); zob. wyrok *Berliner Institut für Vergleichende Sozialforschung/Komisja*, T-73/08, EU:T:2013:433, pkt 47, 48.

34 — Zobacz pkt 14 i 15 niniejszej opinii.

35 — Zobacz wyrok *Komisja/Rada*, 22/70, EU:C:1971:32, pkt 42.

36 — Zobacz wyroki: *IBM/Komisja*, 60/81, EU:C:1981:264, pkt 9; *Internationaler Hilfsfonds/Komisja*, C-362/08 P, EU:C:2010:40, pkt 29; postanowienie *Mauerhofer/Komisja*, C-433/10 P, EU:C:2011:204, pkt 57.

37 — Zobacz w szczególności wyrok *IBM/Komisja*, EU:C:1981:264, pkt 9; postanowienie *Mauerhofer/Komisja*, EU:C:2011:204, pkt 58.

38 — Zobacz w szczególności wyrok *Les Verts/Parlament*, 294/83, EU:C:1986:166, pkt 24–27.

39 — Zobacz w szczególności wyroki: *Weber/Parlament*, C-314/91, EU:C:1993:109, pkt 8–12, a także *Unión de Pequeños Agricultores/Rada*, C-50/00 P, EU:C:2002:462, pkt 38.

40 — Punkt 25 zaskarżonego wyroku.

41 — Punkt 26 zaskarżonego wyroku.

55. Z jednej strony Sąd rozpoczął bowiem od wyjaśnienia⁴², że kompetencje sądów Unii w zakresie kontroli legalności aktów przyjmowanych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii dotyczą wyłącznie „aktów wymienionych w art. 288 TFUE” (które to wyjaśnienie jest ewidentnie sprzeczne z orzecznictwem Trybunału⁴³) oraz w takim zakresie, w jakim akty te zostały przyjęte „na zasadach przewidzianych w traktacie FUE” i „w ramach przysługujących im prerogatyw władzy publicznej” (wyjaśnienia niespotykane w orzecznictwie Trybunału).

56. Z drugiej strony Sąd dodał⁴⁴, że przyjmowane przez instytucje akty wpisujące się w kontekst czysto umowny, z którym są nierozzerwalnie związane, „z uwagi na sam ich charakter nie znajdują się wśród aktów wymienionych w art. 288 TFUE, względem których przysługuje skarga o stwierdzenie nieważności na podstawie art. 263 TFUE”.

57. Także to twierdzenie stoi w sprzeczności z orzecznictwem Trybunału⁴⁵, który wielokrotnie orzekał, że to nie charakter zaskarżonego aktu jest decydujący, lecz jego istota i skutki, jakie ma on wyrzec wobec osób trzecich.

58. Należy przede wszystkim zauważyć, że to stwierdzenie, przyjęte jako przesłanka rozumowania Sądu, stanowi jednocześnie wynikający z tego rozumowania wniosek oraz że Sąd nie wyjaśnia ani dlaczego sporna nota obciążeniowa jest nierozzerwalnie związana z kontekstem umownym, ani tym bardziej jakie są kryteria rozerwalnego charakteru.

59. Obydwa te elementy w połączeniu prowadzą w rezultacie do przyjęcia przez Sąd nowej „definicji” pojęcia „aktu podlegającego zaskarżeniu”, która została wyrażona w pkt 24 zaskarżonego wyroku.

60. Sąd wyjaśnia bowiem, że skarga o stwierdzenie nieważności aktu takiego jak sporna nota obciążeniowa może zostać uznana za dopuszczalną wyłącznie w takim zakresie, w jakim akt ten zmierza do wywarcia wiążących skutków prawnych wykraczających poza te, które wynikają z umowy, oraz zakłada wykonywanie prerogatyw władzy publicznej przysługujących Komisji jako organowi administracji.

61. Zdaniem Sądu istnieją trzy powody, dla których w niniejszej sprawie jest inaczej. Po pierwsze, sporne kwoty zostały przekazane „na podstawie umowy”. Po drugie, żądanie zwrotu nienależnie pobranych kwot wynika z uprawnienia przewidzianego w art. 19 ust. 1 warunków ogólnych. Wreszcie po trzecie, w samej treści spornej noty obciążeniowej zawarte jest żądanie zwrotu nienależnie pobranych kwot „zgodnie z art. 19 warunków ogólnych”. Sąd wnioskuje na tej podstawie, że sporna nota obciążeniowa miała na celu dochodzenie praw przysługujących Komisji na podstawie postanowień umowy, a nie wywołanie skutków prawnych mających źródło w wykonywaniu przez tę instytucję prerogatyw władzy publicznej przyznanych jej na mocy prawa Unii.

62. Sąd zaledwie mimochodem wspomina w pkt 29 zaskarżonego wyroku, że sporna nota obciążeniowa była tytułem egzekucyjnym, ponieważ powołano się w niej na art. 299 TFUE. Sąd poprzestaje w tym względzie jedynie na stwierdzeniu, że informacje figurujące w notce obciążeniowej w rubryce „Zasady płatności”, mimo ich niejasnego charakteru, nie mogą prowadzić do zakwalifikowania spornej noty obciążeniowej jako „aktu ostatecznego”.

63. Należy podkreślić, że powyższa uwaga, stanowiąca równie dyskretne, co jednoznaczne odesłanie do orzecznictwa IBM⁴⁶, zgodnie z którym akty o charakterze przygotowawczym nie podlegają zaskarżeniu, jest niezrozumiała, gdyż nie ma związku z wcześniejszymi wywodami.

42 — Punkt 22 zaskarżonego wyroku.

43 — Zobacz wyroki: Komisja/Rada, 22/70, EU:C:1971:32, pkt 41; IBM/Komisja, EU:C:1981:264, pkt 9.

44 — Punkt 23 zaskarżonego wyroku.

45 — Wyrok IBM/Komisja, EU:C:1981:264, pkt 9.

46 — EU:C:1981:264, pkt 9.

64. Jednak co najważniejsze, Sąd w istocie odmówił zbadania, czy sporna nota obciążeniowa ze względu na samą jej istotę we wskazanym wyżej rozumieniu, a przede wszystkim ze względu na przewidzianą w niej egzekucję, nie powinna być uznana za akt, który może wyrzucić autonomiczne skutki prawne i jako taki, tylko na tej podstawie, za akt, który można oddzielić od kontekstu umownego, w którym został wydany, a tym samym za akt podlegający zaskarżeniu na podstawie art. 263 TFUE.

65. Sąd uznał zatem, że sporna nota obciążeniowa nie podlega zaskarżeniu, ponieważ jest w sposób nierozdzielny związana z jej kontekstem umownym, podczas gdy z uwagi na jej istotę, a w szczególności na fakt, że nota jest tytułem egzekucyjnym, Sąd powinien był orzec, iż można ją oddzielić od jej kontekstu umownego, a tym samym podlega ona zaskarżeniu.

66. Należy bowiem stwierdzić, że wysyłając do wnoszącej odwołanie notę obciążeniową będącą tytułem egzekucyjnym, Komisja nie działała jako kontrahent, lecz jako organ administracyjny, który korzysta z prerogatyw władzy publicznej w celu uzyskania zapłaty kwot podlegających zwrotowi.

67. Okoliczność, że wydanie takiej decyzji stanowiącej tytuł egzekucyjny było szczegółowo uregulowane w art. 19 ust. 5 warunków ogólnych, nie może podważyć wniosku, iż sporna nota obciążeniowa powinna zostać uznana za akt podlegający zaskarżeniu. Ochrona sądowa kontrahenta wymaga bowiem, aby przyznanemu Komisji w ten sposób „przywilejowi” przeciwstawić prawo do wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności, chyba że uzna się, iż Komisja może być sędzią we własnej sprawie w ramach wykonywania omawianej umowy.

68. W konsekwencji uważam, że uznając, iż sporna nota obciążeniowa nie wywołuje skutków prawnych, Sąd orzekł niezgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału oraz dopuścił się naruszenia prawa. Podniesiony przez wnoszącą odwołanie zarzut pierwszy jest więc zasadny, a zaskarżony wyrok należy z tego względu uchylić.

B – W przedmiocie skutków uchylecia wyroku Sądu

69. Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej jeśli odwołanie jest zasadne, Trybunał może, jeśli stan postępowania na to pozwala, wydać ostateczne orzeczenie w sprawie bądź skierować sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd.

70. Ponieważ Sąd orzekł, że skarga o stwierdzenie nieważności spornej noty obciążeniowej wniesiona przez skarżącą w pierwszej instancji jest niedopuszczalna, nie badał ani zarzutów, ani argumentów dotyczących istoty sprawy przedstawionych przez nią na poparcie skargi, a zatem należy skierować sprawę do ponownego rozpoznania.

71. Jak już zauważyłem powyżej⁴⁷, wniosek, do którego doszedłem, wymaga uchylecia zaskarżonego wyroku w całości, także w zakresie, w jakim Sąd, dokonując rozstrzygnięcia sporu wynikającego z umowy, uznał za dopuszczalne i uwzględnił wniesione przez Komisję wzajemne żądanie zapłaty.

72. W tych okolicznościach nie byłoby potrzeby orzekania w przedmiocie pozostałych zarzutów odwołania, jako że wszystkie one kwestionują w ogólności dokonaną przez Sąd ocenę zasadności wzajemnego żądania zapłaty wniesionego przez Komisję.

⁴⁷ — Zobacz pkt 29 niniejszej opinii.

73. Uważam jednak, że z uwagi na szczególne okoliczności niniejszej sprawy, a także na wypadek gdyby Trybunał nie zgodził się z moim głównym wnioskiem, należy przedstawić niniejszą sprawę w pełnym świetle, dokonując analizy dziewięciu pozostałych zarzutów podniesionych przez wnoszącą odwołanie⁴⁸.

VI – W przedmiocie oceny zasadności wzajemnego żądania zapłaty

74. W ramach zarzutów drugiego, piątego i siódmego wnosząca odwołanie w istocie kwestionuje dokonaną przez Sąd ocenę dowodów, które przedstawiła na poparcie żądania oddalenia jako bezzasadnego wzajemnego żądania zapłaty wniesionego przez Komisję. W szczególności Sąd miał błędnie zastosować pojęcie „nienależnie wypłaconych kwot” (zarzut drugi). Ponadto Sąd miał popełnić błędy w ocenie charakteru prawnego list obecności (zarzut piąty) oraz zasad oszacowania kosztów („cost models”) (zarzut siódmy).

75. W ramach zarzutów trzeciego i szóstego wnosząca odwołanie w istocie podnosi, że Sąd naruszył wymogi wynikające z prawa do rzetelnego procesu, ponieważ nie odniósł się do niektórych przedstawionych przez nią argumentów oraz naruszył zasadę prawa do obrony i zasadę równości broni.

76. W ramach zarzutu ósmego wnosząca odwołanie podnosi, że Sąd popełnił błąd w ocenie nadużycia władzy, którego dopuściła się Komisja.

77. Zarzut dziewiąty dotyczy oddalenia przez Sąd zarzutu wnoszącej odwołanie dotyczącego braku uzasadnienia spornej noty obciążeniowej.

78. Wreszcie zarzut dziesiąty dotyczy popełnienia przez Sąd błędu co do prawa w zakresie oceny podniesionego przez wnoszącą odwołanie zarzutu dotyczącego naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań.

79. Komisja stoi na stanowisku, że wszystkie zarzuty należy odrzucić jako niedopuszczalne, ponieważ wnosząca odwołanie zmierza w ogólności do ponownego zbadania istoty sprawy, poprzestając na powtórzeniu zarzutów i argumentów przedstawionych przed Sądem, nie określając dokładnie, jakie zasady prawne Sąd miał naruszyć, ani nawet nie wskazując konkretnych fragmentów uzasadnienia zaskarżonego wyroku, które kwestionuje. Jednakże Komisja analizuje poszczególne zarzuty co do istoty⁴⁹ i wnosi o ich oddalenie, gdyż w każdym wypadku są one bezzasadne.

48 — Można jednakże w tym względzie zauważyć, że Trybunał mógłby wprawdzie potwierdzić ocenę Sądu, zgodnie z którą sporna nota obciążeniowa była nierozdzielnie związana z jej kontekstem umownym, lecz mógłby on także zdystansować się od tej oceny i orzec, w drodze zmiany uzasadnienia, że spory pomiędzy kontrahentami dotyczące wykonania umowy powinien rozstrzygać wyłącznie sąd właściwy w sprawach sporów wynikających z umów, potwierdzając tym samym rzeczywiste istnienie w prawie Unii zarzutu skargi równoległej.

49 — Komisja proponuje w tym zakresie, aby badać łącznie zarzuty drugi, czwarty, piąty, szósty i ósmy.

A – W przedmiocie błędów popełnionych przez Sąd w ocenie dowodów odnoszących się do bezzasadności wzajemnego żądania zapłaty (zarzuty drugi, piąty i siódmy)

1. W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na przeinaczeniu pojęcia prawnego „nienależnie wypłaconej kwoty”

80. W ramach zarzutu drugiego wnosząca odwołanie twierdzi, że Sąd przeinaczył pojęcie prawne „nienależnie wypłaconej kwoty” w rozumieniu art. 1376 belgijskiego code civil (kodeksu cywilnego), uznając w pkt 26 i 47–69 zaskarżonego wyroku, że Komisja nienależnie wypłaciła wnoszącej odwołanie kwotę 83 001,09 EUR. Wnosząca odwołanie uważa, po pierwsze, że w myśl powyższego przepisu nienależny charakter tej kwoty powinien zostać stwierdzony w dacie jej wypłacenia. Po drugie, twierdzi ona, że aby przesłanki zawarte w tym przepisie były spełnione, nienależna zapłata powinna być dokonana umyślnie bądź omyłkowo.

81. Tymczasem nie udowodniono, że listy obecności nie były sporządzane w okresie realizacji projektu, który jest jedynym właściwym okresem, jaki należy brać pod uwagę na potrzeby oceny nienależnego charakteru spornej wypłaty.

82. Argumenty przedstawione powyżej przez wnoszącą odwołanie nie zasługują na uwzględnienie.

83. Sąd w pierwszej kolejności orzekł bowiem, że wnosząca odwołanie nie zdołała podważyć stwierdzeń zawartych w końcowym raporcie z audytu, na podstawie którego Komisja uznała, że koszty pracownicze zaksięgowane w ramach projektu WIH nie były kwalifikowalne w rozumieniu art. 13 ust. 1 i art. 14 ust. 1 lit. a) warunków ogólnych⁵⁰. Raport ten zawiera w tym względzie stwierdzenie, że wnosząca odwołanie nie wykonywała swoich obowiązków przewidzianych w art. 14 ust. 1 lit. a) warunków ogólnych, dotyczących rejestrowania i potwierdzania co najmniej raz w miesiącu całkowitego czasu pracy podlegającego rozliczeniu na podstawie umowy.

84. W konsekwencji Komisja uznała koszty z tym związane za niekwalifikowalne i odrzuciła je.

85. Ponadto z pkt 56 zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd zbadał jednak listy obecności dostarczone przez wnoszącą odwołanie po audycie, w dniu 13 listopada 2009 r., i stwierdził, iż listy te nie mogą stanowić dowodu potwierdzającego liczbę godzin przepracowanych w ramach projektu WIH, ponieważ nie są datowane ani potwierdzone przez jedną z osób wskazanych w art. 14 ust. 1 lit. a) warunków ogólnych.

86. Tym samym Sąd dokonał niezależnej oceny okoliczności faktycznych i dowodów, które wnosząca odwołanie przedstawiła, aby wykazać, że Komisja niesłusznie uznała, iż kwoty, których dotyczy żądanie zwrotu, nie są kwalifikowalne.

87. Wnosząca odwołanie nie przedstawiła żadnego dowodu, który świadczyłby o tym, że dokonując tego, Sąd przeinaczył wspomniane dowody.

88. W konsekwencji zarzut drugi podniesiony przez wnoszącą odwołanie należy na podstawie art. 256 ust. 1 TFUE, art. 58 ust. 1 statutu Trybunału oraz utrwalonego orzecznictwa Trybunału⁵¹ odrzucić jako niedopuszczalny.

50 — Zobacz w szczególności pkt 54 zaskarżonego wyroku.

51 — Zobacz w szczególności analogicznie wyroki: Hilti/Komisja, C-53/92 P, EU:C:1994:77, pkt 10; Ismeri Europa/Trybunał Obrachunkowy, C-315/99 P, EU:C:2001:391, pkt 19, a także postanowienie OCVV/Schröder, C-38/09 P-DEP, EU:C:2013:679, pkt 69–75.

2. W przedmiocie zarzutu piątego, opartego na błędnej ocenie charakteru list obecności

89. W ramach zarzutu piątego wnosząca odwołanie twierdzi, że Sąd dopuścił się naruszenia prawa, oceniając charakter list obecności oraz zakres ciężącego na wnoszącej odwołanie obowiązku sporządzania raportów okresowych. Wnosząca odwołanie podkreśla, że ww. raporty okresowe, w ramach których powinna zostać odnotowana każda jednostka czasu pracy związana z dofinansowanym programem w odniesieniu do każdego pracownika, z jednej strony umożliwiają rejestrowanie świadczonej pracy, a z drugiej strony stanowią obiektywnie mierzalną podstawę pozwalającą uzasadnić koszty funkcjonowania. Wnosząca odwołanie uważa zatem zasadniczo, że nienależyte prowadzenie raportów okresowych, biorąc pod uwagę ich cel, nie może być uznane za równoznaczne z brakiem świadczenia jakiejkolwiek pracy z uwagi na oczywistą nieproporcjonalność. Dodaje ona, że pojęcie raportu okresowego nie jest zdefiniowane w przepisach prawa ani w orzecznictwie, a więc jego dokładną treść należy określać *in concreto* w świetle okoliczności sprawy.

90. W pierwszej kolejności należy podkreślić, że jak wynika w szczególności z pkt 43 zaskarżonego wyroku, wnosząca odwołanie w przeważającej części powtarza argumentację, którą przedstawiła w pierwszej instancji.

91. W każdym wypadku należy zauważyć, że Sąd stwierdził w pkt 59 zaskarżonego wyroku, iż omawiane raporty okresowe zawierały jedynie kwartalne, łączne zestawienie godzin podlegających rozliczeniu przez wnoszącą odwołanie w ramach każdej części projektu, a nie miesięczne wyszczególnienie godzin poświęconych projektowi, odrębne dla każdego pracownika. W konsekwencji Sąd orzekł, że raporty nie spełniają wymogów formalnych określonych w art. 14 ust. 1 lit. a) akapit trzeci warunków ogólnych oraz że w żadnym razie nie mogły one z uwagi na swą zawartość zastąpić list obecności.

92. Tym samym Sąd dokonał niezależnej oceny faktów i dowodów, które wnosząca odwołanie przedstawiła, aby wykazać, że Komisja niesłusznie uznała, iż kwoty, których dotyczy żądanie zwrotu, nie są kwalifikowalne.

93. Wnosząca odwołanie nie przedstawiła żadnego dowodu, który świadczyłby o tym, że Sąd przeinaczył wspomniane dowody, a zatem podniesiony przez nią zarzut piąty należy na podstawie art. 256 ust. 1 TFUE oraz art. 58 ust. 1 statutu Trybunału także odrzucić jako niedopuszczalny.

3. W przedmiocie zarzutu siódmego, opartego na błędnej ocenie charakteru prawnego zasad obliczania kosztów

94. W ramach zarzutu siódmego wnosząca odwołanie twierdzi, że Sąd dopuścił się naruszenia prawa w ramach oceny charakteru prawnego zasad obliczania kosztów („cost models”).

95. Zarzut ten należy odrzucić jako oczywiście niedopuszczalny.

96. Wnosząca odwołanie, po pierwsze, nie wskazuje bowiem, który punkt uzasadnienia zaskarżonego wyroku kwestionuje. Po drugie, nie wyjaśnia ona, na czym miałyby polegać naruszenie prawa, którego miał się dopuścić Sąd w tym zakresie.

97. Powyższe braki wynikają jednak z tego, że Sąd nie wypowiedział się w tej kwestii w ramach oceny wzajemnego żądania zapłaty wniesionego przez Komisję.

98. Jak bowiem wynika z pkt 42 zaskarżonego wyroku, wzajemne żądanie zapłaty wniesione przez Komisję było uzasadnione, po pierwsze, niewykonaniem przez wnoszącą odwołanie jej „obowiązku przewidzianego w art. 14 ust. 1 lit. a) warunków ogólnych w zakresie prowadzenia list obecności i rejestrowania godzin przepracowanych przez jej pracowników na potrzeby projektu”, a po drugie, tym, że wnosząca odwołanie „niesłusznie stosowała »metodę kosztów całkowitych« na potrzeby obliczania kosztów pośrednich odnoszących się do projektu WIH”.

99. Jednakże z zaskarżonego wyroku (pkt 47–64) wynika, że Sąd orzekł o zasadności wzajemnego żądania zapłaty po tym, jak stwierdził, iż Komisja słusznie uznała, że koszty pracownicze, które wnosząca odwołanie przypisała do projektu, nie stanowiły kosztów kwalifikowalnych w rozumieniu art. 13 ust. 1 warunków ogólnych. Sąd nie badał natomiast drugiej podstawy żądania powołanej przez Komisję.

100. W konsekwencji zarzut siódmy podniesiony przez wnoszącą odwołanie należy oddalić, ponieważ w każdym wypadku jest on nieskuteczny.

B – W przedmiocie błędnej oceny dokonanej przez Sąd w ramach badania nadużycia władzy, którego dopuściła się Komisja (zarzut ósmy)

101. W ramach zarzutu ósmego wnosząca odwołanie twierdzi zasadniczo, że Komisja dopuściła się nadużycia, żądając zwrotu spornych kwot wyłącznie na tej podstawie, że wnosząca odwołanie nie dostarczyła w określonym terminie wymaganych list obecności, mimo że jej pracownicy uczestniczyli w projekcie WIH. Nie można traktować dostarczenia tych list obecności jako podstawowego obowiązku wynikającego z umowy, ponieważ jej przedmiotem było dostarczenie wyników projektu, co zostało wykonane i co świadczy o rzeczywistym udziale pracowników wnoszącej odwołanie w projekcie. Komisja dopuściła się zatem nadużycia, utożsamiając niedostarczenie wspomnianych list obecności z niedostarczeniem wyników projektu. Tym samym Sąd naruszył prawo, odrzucając argument wnoszącej odwołanie dotyczący nadużycia władzy.

102. Komisja wyjaśnia, że w przypadku umów dotyczących programów korzystających z dofinansowania beneficjent jest prawnie zobowiązany do rejestrowania i zgłaszania ponoszonych kosztów. Spoczywający na beneficjencie obowiązek uzasadnienia w ten sposób dopuszczalności ponoszonych przez niego kosztów jest całkowicie niezależny od obowiązku zrealizowania bądź dostarczenia projektu.

103. Komisja dodaje, że nigdy nie kwestionowała należytego wykonania projektu WIH, lecz jedynie wyciągnęła konsekwencje z naruszeń umowy popełnionych przez wnoszącą odwołanie, która nie zdołała należycie wykazać czasu pracy rzeczywiście poświęconego projektowi WIH przez jej pracowników.

104. Uważam, że zarzut ósmy, zakładając, że można go brać pod uwagę w sporach wynikających z umowy⁵², należy odrzucić jako oczywiście niedopuszczalny. Wnosząca odwołanie zarzuca bowiem Komisji jedynie nadużycie władzy, nie wyjaśniając, na czym miałoby ono polegać, ani nie przedstawiając jakichkolwiek przesłanek, z których wynikałoby, że Komisja działała wyłącznie lub przede wszystkim w celu osiągnięcia innych celów niż wskazane albo w celu obejścia procedury przewidzianej specjalnie w traktacie w okolicznościach danej sprawy⁵³.

52 — Jak orzekł Trybunał, pojęcie „nadużycia władzy” ma określony zakres i odnosi się do wykorzystania uprawnień przez organ administracyjny w innym celu niż ten, na potrzeby którego uprawnienia te zostały mu przyznane; zob. w szczególności wyrok O'Hannrachain/Parlament, C-121/01 P, EU:C:2003:323, pkt 46.

53 — Odwołując się do brzmienia klasycznej definicji nadużycia władzy stosowanej przez Trybunał. Zobacz w szczególności wyroki: Niderlandy/Rada, C-110/97, EU:C:2001:620; O'Hannrachain/Parlament, EU:C:2003:323, pkt 46; Windpark Groothusen/Komisja, C-48/96 P, EU:C:1998:223, pkt 52; a także Ramondín i in./Komisja, C-186/02 P i C-188/02 P, EU:C:2004:702, pkt 44.

C – W przedmiocie naruszenia przez Sąd wymogów prawa do rzetelnego procesu sądowego (zarzuty trzeci i szósty)

1. Argumentacja stron

105. W ramach zarzutu trzeciego wnosząca odwołanie podnosi, że orzekając w pkt 73–77 zaskarżonego wyroku, iż Komisja była uprawniona do żądania zwrotu kwoty 83 001,09 EUR wraz z odsetkami za zwłokę liczonymi według stawki 5% poczynawszy od dnia 25 października 2011 r., Sąd nie wziął pod uwagę jej argumentów, naruszając w ten sposób jej prawo do rzetelnego procesu sądowego zagwarantowane w art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., oraz ogólne zasady prawa Unii.

106. W odpowiedzi na pytania Sądu przedstawione na potrzeby przygotowania rozprawy wnosząca odwołanie twierdziła bowiem, że skoro sporna nota obciążeniowa była przedstawiana i rozumiana jako akt przygotowawczy, czyli dokument umowny o charakterze informacyjnym, niemogący zmienić jej sytuacji prawnej, naliczanie żądanych odsetek za zwłokę poczynawszy od daty przewidzianej w tej notcie obciążeniowej, tj. od dnia 25 października 2011 r., nie było uprawnione. Powyższy argument nie został zbadany przez Sąd, który nie ocenił pod względem legalności zmiany sytuacji prawnej wnoszącej odwołanie, jaką spowodowało samo tylko doręczenie noty obciążeniowej.

107. W ramach zarzutu szóstego wnosząca odwołanie twierdzi, że Sąd naruszył jej prawo do rzetelnego procesu sądowego, w szczególności prawo do obrony oraz zasadę równości broni, orzekając, po pierwsze, w pkt 56 zaskarżonego wyroku, że przedstawione przez nią listy obecności nie spełniają wymogów określonych w umowie i nie mogą być uznane za dowód potwierdzający godziny pracy przepracowane na potrzeby projektu WIH, a po drugie, w pkt 63 zaskarżonego wyroku, że przedstawiona przez nią korespondencja nie wykazuje czasu pracy, jaki rzeczywiście poświęcili jej pracownicy na potrzeby tego projektu. Tym samym Sąd pozbawił wnoszącą odwołanie możliwości przeprowadzenia dowodu, naruszając w sposób oczywisty zasadę równości broni.

108. Wnosząca odwołanie dodaje, że umowa pomiędzy nią a Komisją na charakter nieuczciwy, ponieważ nieproporcjonalnie ogranicza środki dowodowe umożliwiające wykazanie rzeczywistego uczestnictwa jej pracowników w projekcie WIH.

109. Wnosząca odwołanie wskazuje ponadto, że w sytuacji takiej jak ta w niniejszej sprawie, gdy Komisja stwierdza jednostronnie w drodze audytu naruszenie obowiązków umownych, a następnie występuje z wzajemnym żądaniem zapłaty mającym na celu odzyskanie nienależnie pobranych kwot, organ ten jest sędzią we własnej sprawie i dysponuje przewagą, która stanowi naruszenie zasady równości broni.

110. Komisja uważa, że zarzut trzeci podniesiony przez wnoszącą odwołanie jest całkowicie bezzasadny. Po pierwsze, Sąd w ramach środków organizacji postępowania zadał stronom konkretne pytanie dotyczące wysokości odsetek wskazanej we wzajemnym żądaniu zapłaty, dając w ten sposób wnoszącej odwołanie możliwość przedstawienia stanowiska w tym względzie. Po drugie, zwłoka w zapłacie i naliczanie odsetek za zwłokę niekoniecznie muszą być związane z tym, że sporna nota obciążeniowa miała charakter tytułu egzekucyjnego.

111. Komisja stoi na stanowisku, że także zarzut szósty należy oddalić jako bezzasadny. Komisja podkreśla w tym względzie, że wnosząca odwołanie od początku знаła wszystkie postanowienia umowy, w szczególności te dotyczące warunków finansowych. Naruszenie przez nią licznych postanowień umowy nie sprawia, że warunki tej umowy stają się nieuczciwe i nieproporcjonalne.

2. Ocena

a) W przedmiocie zarzutu trzeciego

112. Jak wynika z zaskarżonego wyroku, Sąd w niniejszej sprawie orzekł, że Komisja była uprawniona do żądania odsetek za zwłokę liczonych od dnia 25 października 2011 r.⁵⁴, po tym, gdy stwierdził, że zgodnie z art. 19 ust. 2 warunków ogólnych w przypadku gdy nienależnie wypłacone kwoty nie zostaną zwrócone w terminie określonym przez Komisję, od zaległej kwoty będą naliczane odsetki w wysokości wskazanej w art. 3 ust. 6 tych warunków⁵⁵.

113. W ten sposób Sąd zastosował po prostu zasady wynikające z postanowień art. 19 ust. 2 w związku z art. 3 ust. 6 warunków ogólnych, wyciągając zarazem konsekwencje z dokonanej przez siebie oceny, zgodnie z którą, po pierwsze, spór pomiędzy stronami wynikał z umowy, a po drugie, wniesione przez Komisję żądanie zwrotu było zasadne.

114. Okoliczność, że Sąd nie zajął formalnie stanowiska odnośnie do argumentów przedstawionych przez wnoszącą odwołanie, nie może w tych warunkach być uznana za naruszenie prawa do rzetelnego procesu.

115. Wnosząca odwołanie w ramach zarzutu trzeciego zarzuca bowiem Sądowi w istocie, że nie uwzględnił jej argumentu, zgodnie z którym sporna nota obciążeniowa nie mogła określać daty, od której będą naliczane odsetki za zwłokę, zmieniając tym samym sytuację prawną wnoszącej odwołanie, a jednocześnie być przedstawiana przez Komisję jedynie jako akt przygotowawczy. Wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi w ten sposób nieuwzględnienie związku, jaki według niej powinien zostać stwierdzony pomiędzy zaskarżalnością tej noty obciążeniowej a określeniem odsetek za zwłokę. Wnosząca odwołanie formalnie nie zakwestionowała natomiast nigdzie (ani w skardze wszczynającej postępowanie, ani w replice, ani w odpowiedzi na pytania pisemne Sądu) ważności postanowień umownych mających zastosowanie w sprawie.

116. W tych okolicznościach podniesiony przez wnoszącą odwołanie zarzut trzeci należy oddalić jako bezzasadny.

b) W przedmiocie zarzutu szóstego

117. Podniesiony przez wnoszącą odwołanie zarzut szósty również należy oddalić jako oczywiście bezzasadny.

118. Z zaskarżonego wyroku wynika bowiem, że Sąd zbadał nie tylko listy obecności dostarczone przez wnoszącą odwołanie w dniu 13 listopada 2009 r.⁵⁶ i raporty okresowe, które wnosząca odwołanie przekazała Komisji⁵⁷, lecz również 3656 stron korespondencji elektronicznej przekazanych przez wnoszącą odwołanie w celu wykazania części czasu poświęconego projektowi przez jej pracowników⁵⁸. Na tej podstawie Sąd stwierdził, że wszystkie te dokumenty nie są w stanie podważyć stwierdzeń zawartych w końcowym raporcie z audytu.

119. Wynika z tego, że Sąd w żadnym wypadku nie pozbawił wnoszącej odwołanie możliwości przeprowadzenia dowodu, przeciwnie, starał się skrupulatnie zbadać przedstawione przez nią argumenty oraz dowody na ich poparcie.

54 — Zobacz pkt 77 zaskarżonego wyroku.

55 — Zobacz pkt 75 i 76 zaskarżonego wyroku.

56 — Punkt 56 zaskarżonego wyroku.

57 — Punkt 59 zaskarżonego wyroku.

58 — Punkty 60 i 61 zaskarżonego wyroku.

120. Należy dodać, że wnosząca odwołanie w istocie kwestionuje dokonaną przez Sąd ocenę dowodów. Jak już wspomniałem, ustalenie stanu faktycznego i ocena dowodów nie stanowią – z zastrzeżeniem przypadków ich przeinaczenia – kwestii prawnej podlegającej jako taka kontroli Trybunału w postępowaniu odwoławczym.

121. Wreszcie wnosząca odwołanie nie może zarzucać Sądowi, że w ramach oceny wzajemnego żądania zapłaty wniesionego przez Komisję nie stwierdził nieuczciwego charakteru umowy, której ważność nie była także kwestionowana przez samą wnoszącą odwołanie.

D – W przedmiocie naruszenia prawa w zakresie oceny braku uzasadnienia noty obciążeniowej (zarzut dziewiąty)

122. W ramach zarzutu dziewiątego wnosząca odwołanie twierdzi, że Sąd dopuścił się naruszenia prawa, oddalając przedstawiony przez nią w pierwszej instancji argument dotyczący braku uzasadnienia spornej noty obciążeniowej. Wnosząca odwołanie wyjaśnia w tym względzie, że sporna nota obciążeniowa nie zawiera żadnego uzasadnienia umożliwiającego zweryfikowanie dokonanych obliczeń, przy czym odesłanie przez Komisję do jej pism z dnia 24 maja i 17 sierpnia 2011 r. nie może być uznane za wystarczające uzasadnienie.

123. Komisja odpiera, że w ramach postępowania poprzedzającego wystawienie spornej noty obciążeniowej wszczętego jej pismem z dnia 20 października 2009 r., w szczególności w pismach z dnia 24 maja i 17 sierpnia 2011 r. powołanych w pkt 26 zaskarżonego wyroku, a także w raporcie z audytu, wyjaśniła stan faktyczny i motywy uzasadniające jej decyzję. Komisja zwraca uwagę, że w każdym wypadku Sąd w pkt 29 zaskarżonego wyroku orzekł, iż sporna nota obciążeniowa nie jest aktem ostatecznym, a w konsekwencji odsyła do argumentów przedstawionych w jej odpowiedzi na zarzut pierwszy.

124. Należy w tym względzie zauważyć, że w ramach zarzutu dziewiątego wnosząca odwołanie w istocie zarzuca Sądowi, iż nie orzekł on w przedmiocie zarzutu drugiego podniesionego przez nią w pierwszej instancji przed Sądem w ramach wniosku o stwierdzenie nieważności spornej noty obciążeniowej.

125. Ponieważ wniosek skarżącej w pierwszej instancji o stwierdzenie nieważności spornej noty obciążeniowej został odrzucony jako niedopuszczalny, należy w istocie stwierdzić, że Sąd nie badał tego zarzutu ani też, rozpatrując zasadność wzajemnego żądania zapłaty, z którym wystąpiła Komisja, nie wypowiedział się formalnie na temat uzasadnienia spornej noty obciążeniowej.

126. Z zaskarżonego wyroku wynika jednak⁵⁹, że Sąd przeanalizował, na podstawie informacji dostarczonych przez Komisję, które jak wyjaśnia, nie zostały zakwestionowane, sposób obliczenia żądanej kwoty 83 000,09 EUR.

127. Z zaskarżonego wyroku wynika również⁶⁰, że Sąd zbadał, czy Komisja określiła „zasady zwrotu i termin zapłaty” kwot żądanych od wnoszącej odwołanie. Sąd orzekł, że w tym przypadku tak było, odsyłając w tym względzie do pisma z dnia 24 maja 2011 r. oraz do informacji zawartych w treści spornej noty obciążeniowej, w rubryce „Zasady płatności”.

128. W tych okolicznościach zarzut dziewiąty należy oddalić jako oczywiście bezzasadny.

59 — Zobacz pkt 65–69.

60 — Zobacz pkt 46 i 70–72.

E – W przedmiocie naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań (zarzut dziesiąty)

129. W ramach zarzutu dziesiątego wnosząca odwołanie twierdzi, że po upływie pięciu lat od zakończenia programu nie otrzymała jeszcze kwoty odpowiadającej ostatniej części programu, mimo że bezsporne jest, iż ta część została zrealizowana, a sporządzane przez nią raporty kwartalne zostały zaakceptowane. Tym samym Komisja naruszyła zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań, co również stanowi przyczynę, dla której wyrok Sądu powinien zostać uchylony.

130. Należy stwierdzić, że jeżeli poprzez omawiany zarzut wnosząca odwołanie wskazuje na naruszenie przez Komisję zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, to nie wyjaśnia ona, w jaki sposób również Sąd naruszył tę zasadę. Z tego względu zarzut dziesiąty, w tej perspektywie i na tej podstawie, powinien zostać odrzucony jako oczywiście niedopuszczalny.

131. Należy jednak zauważyć, że omawiany zarzut dziesiąty stanowi powtórzenie zarzutu piątego podniesionego w pierwszej instancji przez wnoszącą odwołanie w skardze o stwierdzenie nieważności, tj. zarzutu, co do którego Sąd nie orzekał. Tym niemniej należy stwierdzić, że żądanie w nim zawarte, mimo że odnosi się do wykonania umowy, której dotyczy niniejsza sprawa, nie ma żadnego związku z przedmiotem spornej noty obciążeniowej, a więc ze sporem.

132. Zarzut dziesiąty należy w konsekwencji odrzucić jako oczywiście niedopuszczalny.

133. Ze względu na powyższe rozważania – w sytuacji gdyby Trybunał nie zgodził się z moim głównym wnioskiem – uważam, że odwołanie należy oddalić.

VII – W przedmiocie kosztów

134. Ponieważ w pierwszej kolejności proponuję Trybunałowi, aby uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi do ponownego rozpoznania, proponuję również, aby rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów niniejszego odwołania zostało wydane w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

135. Jednakże gdyby Trybunał nie zgodził się z moim głównym wnioskiem i postanowił oddalić odwołanie, należałoby zgodnie z art. 184 § 1 w związku z art. 138 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem obciążyć wnoszącą odwołanie kosztami w całości.

VIII – Wnioski

136. Mając na względzie całość powyższych rozważań, proponuję w pierwszej kolejności, aby Trybunał orzekł w następujący sposób:

- 1) Wyrok Sądu Unii Europejskiej Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirurgiko Kentro/Komisja, T-552/11, EU:T:2013:349 zostaje uchylony w zakresie, w jakim uznano w nim za niedopuszczalną wniesioną przez skarżącą w pierwszej instancji skargę o stwierdzenie nieważności noty obciążeniowej wystawionej przez Komisję Europejską w dniu 9 września 2011 r. i żądającej od niej zwrotu kwoty 83 001,09 EUR w terminie do dnia 24 października 2011 r.
- 2) Sprawa zostaje skierowana do ponownego rozpoznania przez Sąd Unii Europejskiej, aby orzekł on w przedmiocie zasadności skargi.
- 3) Rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

137. Tytułem ewentualnym proponuję, aby Trybunał orzekł w następujący sposób:

- 1) Odwołanie zostaje oddalone.
- 2) Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirurgiko Kentro AE zostaje obciążona kosztami postępowania.